

Nº 135

55

X 1138 ^{gesta}
Emanuel

(Ceylon = Taprobana p. 8)

2014

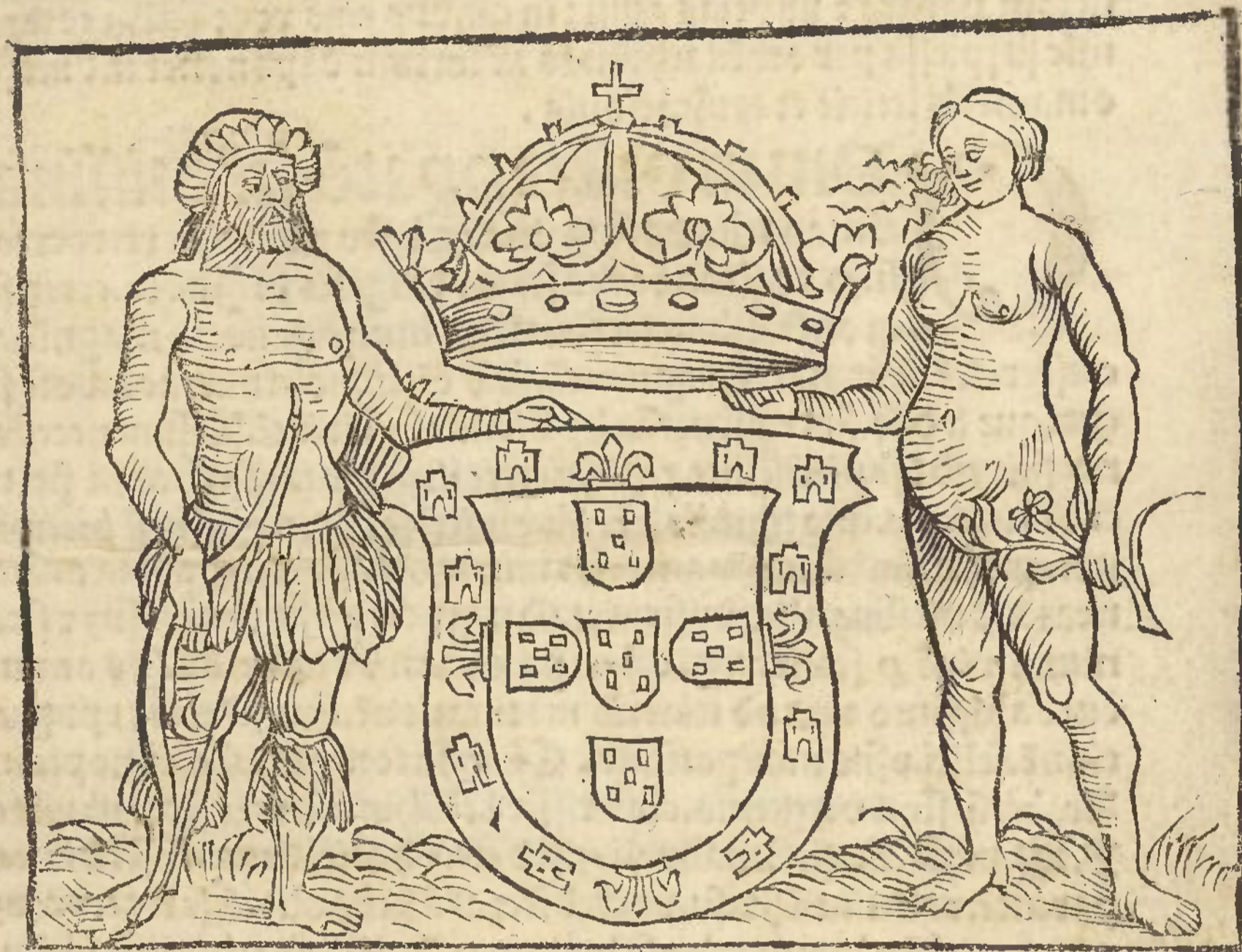

RES: P
62021.

Besta proxime p Portugaleñ. in In
dia. Eth'opia z alijs oriētalibus terris. a serenissimo Emanuele
portugalie rege ad R. d. d. G. ep̄m portuen̄. sacrosctē Ro. ecclie
cardinalē portugaleñ. missa. et de eiusdē dñi Cardinalis māda-
to honorabilis viri Petri Alfonsi malherio decretorū doctoris ac
eiusdē dñi Cardinalis prefati capellani industria z correctiōe in
vrbe edita.

Quis loquetur potētiās dñi: auditas faciet omnes laudes eius. Annunciēt opera eius in exultatiōe: qui descendunt mare in nauibus. Faciētes opationē in aquis multis: ipi viderūt opa dñi et mirabilia eius ī pfundo. Audiat igit nō minori exultatiōe virtus opm dei: que diuino comitati auxilio fecerūt prime nri in finibus terre: deducētes ad nihilū tribulātes nos fidei hostes. Incipit quippe iam (vt apparet) diuina cogitatio ac potētia euigilare cōtra sarracenoꝝ perfidiā: et eius pseudo pphētā. Incipit quoq; iam parare et nuptias agni: in quibus eius vxor ecclia totum nūc suppressa per orbē: lachrimas ac luctum deponet: et induet se ornāmētis leticie et exultationis.

AES.
6202

Quoniam in oriēte opatō serenissimi Emanuelis portugalie regis. seu potius dextere excel-

si. p exaltatiōe christiane religiōis in India. ceterisq; oriētalibus terris. ab eo inuestigatis. in magnū iā cresceret. et cōfirmaret augmentū. suis cōtinuis armis ac labore sicuti que a deo sunt. pseuerāt de virtute in virtutē. Visum necessario fuit eidē sapiētissimo regi mittere in armata classe anni pteriti. M. cccc. v. quottannis a se illuc mitti solita. capitaneū precipuum. qui cōtinuū illic pmaneret. et rem tantā maiōri q̄ antea auctoritate ac viribus administraret. Qua ppter misit generosus et strenuum virū p se viceregē dñm Frānciscum de almeida. Is annuente altissimo tam ad itineris maturationē. q̄ in fidelium expugnationē. felici vsus navigatione. Cū in lictore oriētalī ethiopiē in Arabicū sinū vergentis. cōperisset Mahumeraneē secte Quiloe Regē. male Regi Emanueli ex federe. et deditiōe ante secū inita parentē. et alienatū suāsu. vt credit. et artificijs aliorū sarracenoꝝ omne malū a Portugalensiu armis. p Indiā ac ethiopiā sibi auguratiū. tandē ipm Quiloe regē obsedit. ac expugnauit. plerisq; ex hostibus interfectis. Capta etiā ipa ciuitate Quiloa precipua regni sede. opibus multis referta. vt que potissimū est Emporiū terre Zofalle auri feracissime. Quo facto. idē Dñs Frāncisc⁹ quem dam aliū ex indigenis p̄cipuū ac nobile. qui summo studio et fidelitate serenissimo regi Emanueli sp̄ inseruiērat cōstituit regē. et publica regali pompa. ac ceremonijs coronauit. eiusq; dñio et ditioni addixit. pensurū simul quōtānis tributa. pariterq; in oibus ipso regi Emanueli et capitanciē eius.

Extruxit etiā idem dñs Franciscus ante suū inde discessum arcem in ea Ciuitate munitissimā. mari ex magna pte circumfluo. imposito nostrorū valido presidio. plurimis bombardis et alijs bellicis instrumētis. necnō armatis nauib⁹. ac nauigijs instructissimis munito. Appellauit vero arcem sancti Jacobi. q̄ eius festo nec min⁹ patricinio in mēse Julio eius regis et Ciuitatis gloriosa expugnatio contigit nostris. Arce edificata. idē dñs Franciscus. ut habitationi Ciuitatis cōsuleret. plerosq; factos extores in ciuitatē reduxit. Subijsdem cōditionib⁹ additos. Protendit huius Ciuitatis Quiloe regnū per oram maritimam duodecies centena milia passum. plurimas in eodē mari opulentissimas insulas habēs dñio suo. et nostro pariter subditas. naz in terris potissimū illis quo regni caput. eo et reliqua regni illico sese proisus addicūt.

Omniibus in ea ciuitate compositis et ut premititur peractis. is dñs Franciscus nauigauit inde ad aliā nō minus opulentā saracenorū ciuitatē nomine Mombaza alterius regni Metropolitim in eadē ethiopic parte sitā. que audita Quiloe. expugnatio magna armatorū manu. et sagittariorū numero. necnō. c. quinquaginta bombardis et alijs pluribus machinis se ad defensionē parauerat. Hęc pari fortuna deo adiutore aggressi nostri. diu et acriter resistētibus oppidanis. tandē vi expugnāt. diripiunt ac incendunt. Rex ciuitatis etiaz intra muros cum nostris acerrime pugnans. inclinata iam ad nostros victoria. desperās defensionem alia oppidi parte magna Ciuium multitudine comitatus an fugit. Interfecti ferro ex saracenis Mille et quingenti. capti plurimi. Durante diu cū multa oīm admiratione magno Ciuitatis incendio. magna et preciosa pars prede igni est consumpta. multa capta. in qua nōnulla arma ipsius regis. et sericū papilonē. ac tapeta. simul p̄ciosos pannos et nōnulla alia vsui regio (ut illis terris dicata) atq; in eius palacio inuenta. idem Capitaneus ad Emanuelem regem misit.

Hac ciuitate Mombaza delcta. et solo eq̄ta. idem dñs Franciscus trāsmissio indico pelago nauigauit in Indiā ad insulā quādam cōtinenti primā Aniadina appellatā quo omnes naues in indico mari nauigantes applicare solent. p̄sertim que a Mecha in Indiam antea nauigabant. Nam terrore et infestatione nostrorum nauū iam nauigare non audent In ea insula Capitaneus

inter cetera sibi a Serenissimo rege Emanuele demandata. Castellum munitissimū sancti Michaelis appellatum ad omnino
dam securitatē Indicarū rerū extruxit. circūdeditq; muro. ante
murali. et fossa. multis perennibus aquis intus inclusis. et mag-
nis repperitis edificijs antiquitus e lapide quadrato constructis.
In quorū validissimis fundamentis edificato Castello. inuentis
q; etiā plerisq; monetis auri et argēti. annulis et alijs preciosis ad
eundem regem missis. Capitaneū ibi pro se reliquit strenuū cū
firmissimo presidio nobiliū nostrorū. et aliorū virorū. Reliquit et
naues rostratas et triremes armatas ī illo mari insolitas nec an-
tea visas. et alia remigij nauigia ad vltimā et perpetuam suppedi-
tationē illarū gentiū aptissima. Ut impleri etiam nunc videat
illud propheticū Ezechielis. Et conuertent fulciētes Egyptum. et de-
struetur supbia imperij eius. In illa die egredient nunciij a facie
mea cū triremibus ad conterendum ethiopiae confidentiā. et erit
pavor in eis.

C Extructo hoc in Aniadina insula castello munitissimo: abijt
inde Capitaneus noster expugnatū aliā Sarracenoz ciuitatem
Onor appellatā. in cuius portu quattuordecim magnas ipsorū
naues incendit. propterea q; eius loci rex tergiuersari sit visus. ac
differre que sponte obtulerat Capitaneo. mittens etiā ei ampla
dona et recētia nostris cibaria. dum castellum in Aniadina extrue-
ret. Verū accepto detrimento (vt fit) deteriora timens. repecijt
neglectam pacem. et se penitus obsecuturū ac pariturū obtulit.

C Hinc nauigauit idem dñs Franciscus in opulentissimā. ac di-
tissimam ciuitatē Canenoz celebre Indie emporiū. vbi in collo-
terre a ciuitate in mare ptenso extruxit. vt habebat in mandatis
aliam arcem munitissimā. sancti Saluatoris appellatam. nō so-
lum consentiente. sed vltro etiā locū offerente ipso ciuitatis rege
gentili. antea nobis amicitia et federe cōiuncto. dissuadētibus ta-
men arcis extructionē (quādo iam deo gratias alia vi obesse nō
valent) et egre ferentibus plerisq; sarracenis mercatoribus ibi cō-
morantibus. quorū magna et precipua pars illo se transfudit de-
ferentes Calecut potentissimum et amplum emporium. nūc at-

tritum atq; desolatum assidujs navalibus z terrestribus detrimē-
tis a nostris acceptis. cum plurimis incendijs z multiplici incola-
rum occisione. ob nonnulla perpetrata in nostros scelera. viola-
tamq; sarracenorum persuasū securitatem. nostris ibi negotian-
tibus antea prestitam. permittente scilicet eorum crimen altissi-
mo. quo delebantur inde mahometani. Nullaq; etiā in tam cele-
bri loco participatio. nulla cōuentio Cristi ad Belial. Nec par
sarracenis cum christianis potētia. Edificata arce. nostri collum
illud terre intercidentes insulam cū arce circumfluo vndiq; mari
fecere tutissimā. imposito ibi Capitaneo cum validissimo item
presidio militum nostrorum z armatarum navium.

E Dum is dñs Franciscus hic arcem edificat. Venere ad eum le-
gati in magna pōpa missi a rege Marsinga gentili potētissimo
(vt extimatur) omniū Indie regū. cuius aulam z curiam nōnul-
li ex nostris adiere. Nec non frequentioris mansiōis sue amplissi-
mam civitatem in mediterraneis sitam. per quadraginta quinq;
ginta milia passum a Canenoz distantem. ad eo populosam vt
sexcentorū milium habitatorū extimetur. Videre tum nostri in
eius curia nonē reges ipsum sequentes. Ad sunt ei ad bella (vt af-
firmant) centum milia equitum. elephantes bellicosi mille. pede-
stres vero copie absq; numero. protēditur eius dominium longis-
simo tractu ī mediterranea. multos sub se habet reges. plures in
indico littoze Civitates maritimas z emporia. hic per eosdem le-
gatos obtulit eidem dño Francisco Capitaneo amicitia z om-
nes vires suas paratissimas ad omnia Serenissimi Emanuelis
Portugalie regis. necnō portus suos maritimos in quibus quas
vellet arces z castella rebus nostris commoda extrueret. offerens
si nūl q̄libentissime ac requirens ad maiorem animi sui probati-
onem et securitatem. mutuam coniunctiōem matrimoniorū fili-
orum suorū cum quibusuis eidem Emanueli regi sanguine cōiun-
ctis. Misit preterea dona amplissima serenissimo principi Jo-
hanni Portugalie regni primogenito. aurea scz ex more gentis
monilia. et preciosos pannos. misit et ad patrem Emanuelelem
litteras gratissimas. eidem se et omnia sua offerens cum mag-
na significatione benivolentissime et obsequentissime voluntatis

vt renouante iterum nūc spiritu dñi. vt apparet faciē terre. post
suppressam tot seculis christianā religionē Merito et illud de sal-
uatore et sancta eius fide denuo renouari videri possit. Domina-
bit a mare vsq; ad mare. et vsq; ad terminos orbis terrarū. coraz
illo proci dēt ethiopes. reges. et insule munerā offerent.

¶ Inter ceteros vero qui ad regnū et Curia huius magni regis
accessere. fuit quidā frater ordinis Minorū a rege Emanuele il-
lic inter alios missus. is quadriēnio illic versat⁹. afferit huius re-
gis gentes. ac subditos maiores inmodū aptos et inclinatos ad
cognitionē nostre sancte fidei et religionis. Vnde quidē res eidem
Emanueli regi sup oīa gratior ē. maiorūq; afficit voluptatis. spe-
rat em̄ de diuina clemētia. quod maxime ex animo semp intēdit
ac pcurat. vt dieb⁹ nostris dignet̄ quādoq; ipso tantope pulsante.
cōuersiōis et misericordie sue ianuā illis gentibus aperire.

¶ Extructa hac i Cananor arce trāstulit se inde Dñs Franciscus
Capitane⁹ in ciuitatē Cochim maritimā. amplissimū eius litto-
ris emporiū. ibi arcē preteritis annis a quibusdā nobilib⁹ nostris
antea edificatā et ab eorū cognomine Alboquerque appellatam.
longe maiori et validiori lapideorū murorū ambitu. antemurali.
et fossa magna circumdat. cum amplissimis intus hospitij. mu-
nitiq; maiori et hoīm et bellicorū instrumētorū et armatarū nauū
um p̄sidij. ibi em̄ futura est eius precipua māsiō. et indice opera-
tionis vis ad oīa opportunior atq; cōmodior. presertim cum in
hoc Emporio inter cetera aromata sit precipua vis et copia Pi-
peris. Manent itaq; in p̄sidij p̄ terras et loca nostra dispersi
magna nobiliū regis Emanuelis ac prestatiū militū copia. Ma-
net et valida armata classis Triginta nauū. In quib⁹ et triremes
et alia remigij nauigia rostratis permixta. ad maritimas infesta-
tiones. atq; excursiōes quoquomodo versuz in hostes faciēdas.

¶ Ex hoc Cochim emporio et arce. idē Dñs Franciscus iussit fie-
ri hostilē excursiōē i portū ciuitatis Coulam maritime. vbi no-
stri incēsis Trigintaquattuor sarracenorū magnis nauibus mer-
cibus omissis. facta hostiū magna strage incolumes rediere. fuit
in causa. qd ante aduentū eiusdē Capitanei. fuerē interfecti in ea
Ciuitate suasi sarracenorū Decē aut. xij. ex nostris securitate pre-
stita antea ibi negotiantes.

¶ Extruxerunt insuper nostri multis prius habitis certaminib⁹
ac de hostibus non sine multo sanguine victorijs munitū castel-

lum in mediterraneis : appellatū Emanuel sup civitatē Cochīn
ad ripam magni z navigabilis fluminis indicū mare influentis.
vnde nō solū in hostiū terras faciles sūt excursiōes:transitu etiā
hostiū in nostros z nostris federatos intercluso . Sed etiā onera
Piperis z aliorū aromatu z preciosarū mercū libere et in offense
a nostris exportant. Adempta proisus inimicis eius rei facultate
Quibus quidē rebus factū est vt in terris illis maximus christia
ni noīs sit terror oībus incussus. Tullegz iam naues in India z
ethiopia absqz securitate Capitanei nostri audeant nauigare. vt
etiā videat̄ z illud Ysaie dictū impleri: Labor egipti z negotiatio
ethiopiae. z sabaim viri sublimes: ad te trāsibunt z tui erunt.

¶ Alia item castella alijs in locis illarū terrarū idem sapientissi
mus rex Emanuel extrui nunc iubet: ad alia simul christiane rei
publice cōmoda diuine seruituti opportuna. quib⁹ vt firmissime
cōfidit: immortalis de⁹ pari dignatiōe p̄ speros dabit euētus.

¶ Verū his tot tantisqz sarracenorū in ethiopia ac India cladi
bus atqz incēd̄ ijs nō casui nec fortuite rerū vicissitudini. sed diu
no potius. z manifesto dei iudicio ac misterio ascribēdis. satis
apparet. Nō minus repēte impleri: quod Apocalipsis subito fu
turū plenius predixit. de repētina sarracenicē Babilonis destru
ctione z ablatione orientaliū opum: ac comercij a manibus eius
inquiens. et flebūt z plangēt se sup illā reges terre qui in delitijs
eius vixerūt. cū viderint fumū incendiij eius. z negotiatores terre
flebūt et lugebūt sup illā. quoniā merces eorū nemo emet ampli
us merces lapidis preciosi. z margarite. z bissi zc. et cinamomum
et amomū. et odoramentoz. et vngueti. z thuris zc. et mercatores
qui diuites facti sunt ab ea longe stabūt p̄pter timorē tormentoz
eius. flentes ac lugētes. quoniā vna hora destitute sunt tante di
uitie. et oīs gubernator. et oēs qui in lacū nauigāt. et naute. et qui
in mari operant̄ longe steterūt. et clamauerūt vidētes locū incen
dij eius. et miserūt puluerē sup capita sua. et clamauerūt flentes
et lugētes dicētes. veh. veh. Civitas illa magna. in qua diuites fa
cti sunt oēs. qui habebāt naues in mari de pretijs eius. quoniam
vna hora desolata est. Exulta sup eam celū z sancti apostoli. quo
niam indicauit deus iudicium vestrum de illa.

¶ Impleto igit̄ iam magna ex parte nō minus q̄ p̄phetato tan
to diuino misterio. Redditaqz ab immortali deo maiore immo
dum ad exaltationē christiane religionis. tanta felicitate oriēta

libus deuotissimi regis Emanuelis pro christi laboribus: abunda-
re certe debet in oibus christiana exultatio: ubi abundat p omni-
bus tanta christi operatio: qua nō solum mire exaltatur christia-
num decus: plurimis aniabus ad fidem conuersis: et sancte crucis
signo ac misterio in terris antea incognitis: nouis gentibus an-
nunciatio: sed etiā omnibus sarracenis: ipsi precipue Soldano:
maxima ex parte dimittitur potentia: infringit̃ animus: et aufe-
runtur ingentes orientales opes: quibus eorū cōtra nos alebant̃
vires: unde magna ipsis adest desperatio: dum viso tanto miste-
rio imminere: prosus secte sue destructionē etiā ex antiq̃s apud
eos profagūis ominantur. Vident enī iam futurū preter omniū
mortalium spem: q̃m facilis sit indies armorū nostrorum cōtinua
peruagatio: ac transitus. nō solum in plerasq; alias orientales ter-
ras ac insulas innumeras. et ipsam deniq; Taprobanam: alterū
aliquādo orbem existimatā: quattuor diez nauigationē tm̃: ab op-
pidis nostris distantem. Sed etiā in intima Arabici et Persici si-
num littora ac terras. Quo fiet necessario vt ipsa tandem preci-
pua Sarracenicę perfidie sedes Mecha quā bidui tm̃ nauigati-
one distantem: iam subeunt nostri et eius pseudo humani generis
corruptoris Mahumeti pphanū sepulchurū: videat̃ victricia chri-
stianorū arma atq; incendia Spiritu oris dñi ad sui conflagrati-
onem tam mire per nos illuc missa. data illi tantū tormentorū
et luctus. q̃ntū se aduersus dñm glorificauit. Quippe qui destru-
endus sit illustratiōe aduentus sui. Qui quidem vel hoc tanto ar-
morū nostrorū misterio iam ab oriēte illustrare miro incipit mo-
do. quoniam ipse dñs est qui illic p nobis pugnat. ipse qui confir-
mat omnia. que tam mire illic operant̃ in nobis. Et ideo cū pro-
pheta exultandum. Magnificata sunt opera tua dñe a solis ori-
tu vsq; ad occasum laudabile nomen tuū. omnia in sapientia fe-
cisti. impletur terra possessione tua. Nec minus cū Joanne apo-
stolo multiplex Alleluia cantādum. gloria et laus et virtus deo no-
stro qui iudicauit de meretrice magna que corrupit terram. Gau-
deamus et exulemus et demus gloriā ei. quia veniūt nuptie agni
et vxor eius iam preparabit se tanq̃ sponsa viro suo ornata.

Impressum Lurenberge per dñm Jo-
hannem Weysenburger. Anno 1607.

RES.
6202P

